

Vedlegg 3

Idrettens anleggsdekning i Oslo

I Konseptvalgutredningen som er utarbeidet i forbindelse med Behovsplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2016-2026 er det gjort rede for tilbudet av idrettsanlegg i Oslo kommune, både kommunale anlegg og anlegg eid av andre aktører som idrettslag eller private.

Bredden og mangfoldet i tilbudet av idrettsanlegg i Oslo er stor. Kommunen tilrettelegger anlegg innenfor et bredt spekter av ulike idretter. Det er likevel slik at Oslo relativt sett (anleggstetthet målt i forhold til antallet innbyggere) har en svakere anleggsdekning enn andre storbyer og storkommuner i Norge, og også lavere enn gjennomsnittet for Norge sett under ett. Dette må imidlertid ses i sammenheng med at det kan oppnås tilnærmet fullt belegg på de fleste typer anlegg i Oslo på grunn av korte avstander og tett befolkning. Således kan en lavere anleggstetthet gi det samme opplevde tilbudet i Oslo som i andre kommuner. Til tross for dette er det en erkjennelse at anleggsdekningen i Oslo er svakere enn i resten av landet, og at tilbudet ikke oppleves å møte etterspørselen fra idretten. Dette omtales ofte som *underdekning* av idrettsanlegg.

Det er et mål for Oslo kommune å bedre anleggsdekningen, jf. behovsplanens kapittel 3 om målsettinger for investeringene i sektoren. Målet er at anleggsdekningen *minimum* skal følge befolkningsveksten. I dette ligger også at det skal siktes mot å forbedre den relative anleggsdekningen, eller å redusere underdekningen, der denne oppleves som størst. Dette innebærer at kommunen må prioritere betydelige midler til sektoren i planperioden. Innsatsen bør være særlig rettet mot breddeidrettsanleggene, og idretter som oppfattes å ha svakest anleggssituasjon. Strategiene for å nå målene og prioriteringene av tiltak er basert på mål om å bedre anleggsdekningen både for kommunen sett under ett og innad i kommunen basert på forskjeller i dekning i dag og lokal etterspørsel.

Dette notatet utdyper Konseptvalgutredningens dokumentasjon av anleggsdekningen i Oslo kommune, og understøtter Behovsplanens strategier og prioriteringer innenfor anleggssektoren.

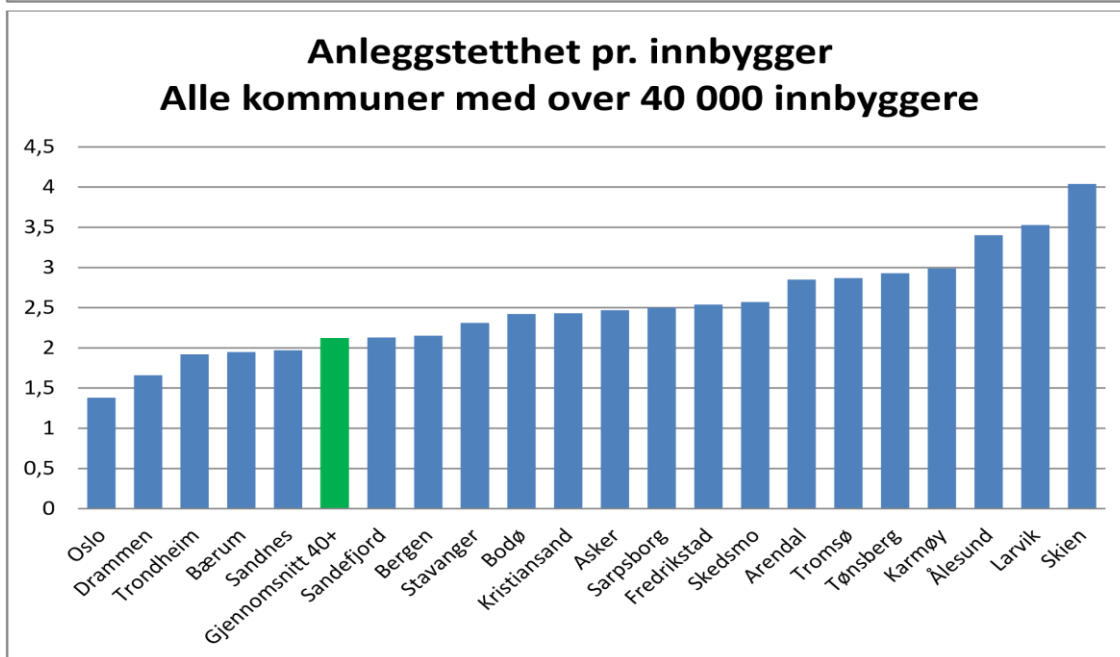
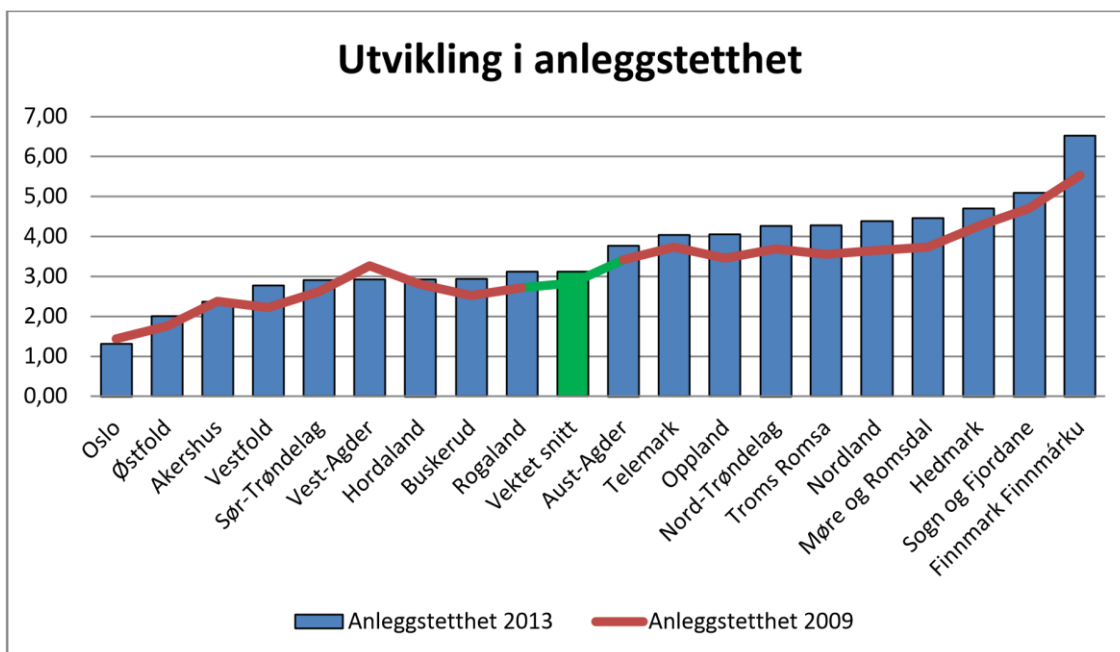
Kort om anleggssituasjonen

Konseptvalgutredningen dokumenterer anleggssituasjonen i Oslo sammenlignet med landet for øvrig på et overordnet nivå. Figur 1 oppsummerer dette.

Oslo har klart lavest anleggstetthet av fylkene i Norge. Den generelle anleggstettheten er beregnet ut fra hvor mange anlegg av definerte kategorier det er per innbygger. Tallene kan ikke benyttes som en direkte indikator på hvor godt tilbudet er, blant annet på grunn av ulik utstrekning, folketetthet, tilgjengelighet og bruksintensitet. Imidlertid gir oversikten en indikasjon på tilstanden.

Det er stor forskjell på anleggssituasjonen i fylkene. Oslo har færrest anlegg per innbygger, mens anleggstettheten er størst i Finnmark. Hvis Oslo sammenliknes med andre større kommuner (40 000 innbyggere eller flere), er anleggstettheten en noe bedre indikator, ettersom dette i hovedsak er

kommuner med bymessig bebyggelse og potensial for god anleggsutnyttelse. Oversikten viser at Oslo (2013) også har den svakeste anleggsdekningen per innbygger, sammenliknet med andre norske bykommuner.



Anleggstettheten er forholdet mellom en anleggsfaktor og innbyggertallet i fylket. Anleggsfaktoren fremkommer ved at en teller antall anlegg for 16 forskjellige anleggstyper og multipliserer disse med en skjønsmessig fastsatt faktor hvor brukspotensialet og kostnad for de forskjellige anleggstypene er tillagt vekt. De seksten anleggstypene er: fleridrettshaller (3 typer), fotballanlegg (3 typer) friidrettsbaner, ishaller, klubbhus, kunstisbaner, rideanlegg (2 typer), skianlegg (2 typer) og svømmebasseng (2 typer). En lav verdi indikerer få anlegg pr innbygger, mens et høyt tall indikerer en god anleggssituasjon.

Figur 1. Anleggstetthet i Oslo kommune sammenliknet med Norge for øvrig (Norges idrettsforbund, 2013).

Anleggsdekningen er forbedret de siste fire årene i samtlige fylker med unntak av Oslo, Vest-Agder og Akershus. Dette betyr at antall anlegg per innbygger (anleggsdekningen) på idrettssiden var på omtrent samme nivå i 2013 som i 2009, eller at ressursene som er benyttet ikke har bidratt til en kapasitetsøkning per innbygger.

Hva skal anleggsdekningen i Oslo være?

I Konseptvalgutredningen drøftes behovet for idrettsanlegg med utgangspunkt i dagens situasjon, befolkningsutvikling, etterspørsel og andre drivende faktorer.

I motsetning til sektorer med absolutte mål eller krav (for eksempel skolesektoren/skoleplasser), eksisterer det ikke objektive referanser for hva som er et «riktig» nivå på eller sammensetning av tilbudet av idrettsanlegg. Tilbudet av idrettsanlegg bestemmes normalt av en rekke faktorer, herunder kommunenes bevilgninger til sektoren, etterspørselen etter ulike anlegg, tilgjengelige arealer o.l. Dette er faktorer som varierer fra kommune til kommune. Det er ikke nødvendigvis et mål at tilgangen på ulike anlegg skal være lik på tvers av alle kommuner eller innad i en kommune for del den, dersom for eksempel etterspørselen ikke er lik, eller tilbudet på tvers av anleggs kategorier for øvrig varierer (porteføljebetraktning). I praksis vil det til enhver tid være en eventuell «kø» på anleggene som er det beste uttrykket for etterspørselen eller manglende tilbud på kort sikt. Dette vil variere fra anlegg til anlegg og ikke minst over tid. Mangel på objektive referanser gjør det vanskelig å fastslå hva det eksakte gapet mellom tilbud og etterspørsel er i dag eller vil være i fremtiden som følge av dette.

I arbeidet med behovsplanene er det ikke vurdert som hensiktsmessig å tallfeste mål på nivåer på anleggsdekningen i Oslo. Likevel er målingene av anleggstetthet referert over benyttet som et utgangspunkt for å vurdere mål og innsats i sektoren i Oslo.

Nedenfor har vi illustrert dette ved beregninger knyttet til tilgangen på flerbrukshaller og fotballbaner.

Flerbrukshaller

Konseptvalgutredningen dokumenterer tilgangen på flerbrukshaller i Oslo samlet og fordelt på ulike byområder. Det er om lag 60 fleridrettshaller av ulik størrelse i Oslo. Omregnet til standardflater (1 håndballbane) utgjør dette 67 flater. I disse beregningene inkluderes noen haller under bygging samt i planlegging.

Byområde	Innbyggere pr. hallflate 2014	Barn og unge pr. hallflate 2014	Rangering
Indre by (bydel 1-5)	24156	1658	4
Vest/nord (bydel 6-8)	6504	999	1
Øst (bydel 9-12)	7833	1239	3
Sør (bydel 13-15)	6571	1076	2
Oslo	9470	1186	

Som vi ser er det store forskjeller i antall innbyggere per hallflate innad i byen. Indre by har svakest dekning. Anleggene som er prioritert i Behovsplanens handlingsprogram for de nærmeste fire årene tar også i stor grad sikte på å utbedre de svakeste områdene.

Det kan gjøres ulike beregninger for å illustrere omfanget av behovet for nye anlegg i den kommende tiårsperioden. Dersom man måler etter antallet innbyggere i aldersgruppen 6-19 år, viser det følgende:

- Dersom dekningen av innendørsflater ikke skal forringes (det vil si minimum følge befolkningsveksten), krever dette 12-14 nye flater.
- Dersom dekningen av haller i tillegg skal forbedres (dekningsforbedring):
 - Dekning i byområdene som i dag ligger under gjennomsnittet av områdene heves til dagens gjennomsnitt: Krever 4-5 flater i tillegg til de som bidrar til å følge befolkningsveksten
 - Dekning i byområdene som i dag ligger under beste byområde heves til dagens beste nivå: Krever 10-12 flater i tillegg til de som bidrar til å følge befolkningsveksten

Fotballbaner

I likhet med flerbrukshaller dokumenterer Konseptvalgutredningen tilgangen på fotballbaner i Oslo samlet og fordelt på ulike byområder. Det er om lag 248 fotballbaner av ulike størrelser og standarder i Oslo. Dersom man tar utgangspunkt i de banene fotballkretsen i Oslo tildeler treningstid til klubbene, og måler disse i baneekvivalenter tilsvarende 11-bane, utgjør dette 149 fotballbaner. Denne oversikten er basert på rapporten «Anleggssituasjonen for fotballklubber i Oslo kommune, behov og kapasitet per sesongslutt 2013» (Oslo Fotballkrets, 2013).

Byområde	Innbyggere pr. fotballbane 2014	Barn og unge pr. fotballbane 2014	Rangering
Indre by (bydel 1-5)	8826	606	4
Vest/nord (bydel 6-8)	3932	604	2
Øst (bydel 9-12)	4061	642	3
Sør (bydel 13-15)	2363	387	1
Oslo	4188	533	

Tabellen ovenfor viser at det også er store forskjeller i antall innbyggere per fotballbane innad i byen. Som man kan se har indre by svakere dekning enn de andre byområdene. Når det gjelder fotballbaner møtes Oslo kommune og Oslo fotballkrets en gang årlig for å bli enig om hvilke områder som bør få ny fotballbane eller hvor det bør rehabiliteres allerede eksisterende baner. Det innebærer at man ikke har oversikt over prioriterte anlegg lenger enn 1 år frem i tid. Selv om det er i indre by dekningen er svakest, er det ikke umiddelbare planer om å etablere nye baner her. Dette kan ha sammenheng med mangel på arealer. Behovsplanens handlingsprogram viser derimot at man i 2016 i stor grad tar sikte på å utbedre anleggssituasjonen i byområde øst, som har nest dårligst dekning. Videre viser handlingsprogrammet at det er planlagt utbedringer i byområde nord/vest, hvor heller ikke dekningen er god.

Måler man behovet for nye fotballbaner den kommende tiårsperioden etter antallet innbyggere i aldersgruppen 6-19 år, viser det følgende:

- Dersom dekningen av fotballbaner ikke skal forringes (det vil si minimum følge befolkningsveksten), krever dette 26-29 nye flater
- Dersom dekningen av fotballbaner i tillegg skal forbedres (dekningsforbedring):
 - Dekning i byområdene som i dag ligger under gjennomsnittet av områdene heves til dagens gjennomsnitt: Krever 16-18 flater i tillegg til de som bidrar til å følge befolkningsveksten
 - Dekning i byområdene som i dag ligger under beste byområde heves til dagens beste nivå: Krever 56-58 flater i tillegg til de som bidrar til å følge befolkningsveksten

Andre idretter

Ovenfor kan man lese at idrettsanlegg er en knapp ressurs sammenlignet med andre steder i landet. Det er Oslo idrettskrets som fordeler tid i hallene, og på grunn av manglende hallkapasitet har de besluttet å definere hvilke idretter som har rettigheter i tildelingen. I dag er det håndball, basketball, volleyball, futsal, gymnastikk og turn, landhockey, badminton, innebandy, roller derby og cheerleading som faller inn under idretter som får tildelt tid i hallene.

Det betyr at det også er idretter som utøves innendørs som ikke blir vurdert i tildelingen av treningstider. Eksempler på dette er ulike kampsport, dansing, vekt- og styrkeløfting, m.m. Per dags dato er ikke anleggssituasjonen for disse idrettene like godt dokumentert, og man kan se ut fra tiltaksinnspill til Behovsplanens handlingsprogram at det er et stort ønske om å få til et anleggsloft. Spesielt gjelder dette kampsport som etterspør egne anlegg for å utøve sine aktiviteter, men også lokaler tilknyttet idrettshaller.